POLİTİKA NOTU

Myanmar’da sivillerin korunması ve güvenli dönüş

SRL Swiss | TR | 25.10.2026

Kapsam ve ana sonuç

Rapor, 9 Ekim 2026’ya kadar yayımlanmış kaynaklarla sivillere yönelik şiddeti, yerinden edilmeyi, insani kısıtlamaları ve Malezya’dan dönüşleri inceler. Bütün silahlı tarafların sivilleri korumasını, gönderme öncesi bağımsız değerlendirmeyi ve dönüş sonrası fiilî izlemeyi ister. Siyasi değişiklikler, fiillerin ve koruma ihtiyaçlarının incelenmesinin yerini tutmaz.

Vaka kayıtlarından bulgular

28 Eylül Kyauktaw pazar yeri hava saldırısı ağır sivil kayıplara yol açmıştır. Yaklaşık 50 ölüm bildirilirken Myanmar Witness en az 33 ölüyle uyumlu görsel bulgular belirlemiştir. Bunlar farklı inceleme yöntemleridir; sayılar toplanmamalıdır.

UNHCR, Malezya’nın 29 Eylül’de gönderdiği 1.476 kişiyle görüşememiş, kararlarının özgür ve bilgilendirilmiş olup olmadığını değerlendirememiştir. Varışın bildirilmesi sonraki güvenliği kanıtlamaz; aileyle birlikte dönüş çocuğun bireysel ihtiyaç değerlendirmesinin yerini tutmaz.

Ordu ve diğer silahlı taraflar kendi fiilleri ve uygulanabilir yükümlülükleriyle değerlendirilmelidir. Rakhine’de Arakan Ordusu’nun sivillere yaklaşımı ve insani erişim de buna dâhildir. Delil toplama, bireysel ceza sorumluluğu ve devlet sorumluluğu farklı uluslararası mekanizmaları ilgilendirir.

Öncelikli adımlar

1. Silahlı taraflar sivilleri ve sivil nesneleri korumalı, işkence ve keyfî alıkoymayı durdurmalı, tarafsız yardımı kolaylaştırmalıdır. Bağışçılar yerel örgütlere öngörülebilir destek sağlamalı; aşırı idari yükü bu örgütlere aktarmamalıdır.

2. Malezya; UNHCR erişimi, tercüme, hukuki yardım, bireysel risk değerlendirmesi ve gönderme öncesi etkili itiraz sağlanana kadar yeni dönüşleri durdurmalıdır. Ailece dönüşü yeterli saymak yerine çocuğa özgü koruma ve üstün yarar değerlendirmesi uygulamalıdır.

3. Dönüş sonrası bağımsız ve gizli görüşmeler; alıkoyma, aile iletişimi ve yeniden yerinden edilme izlemesi desteklenmelidir. Kişisel veriler ve deliller korunmalıdır. IIMM'nin soruşturmalara desteği, UCM'deki ceza yargılaması ve UAD'deki devlet sorumluluğu sürecinden ayrılmalıdır.

Deliller ve sınırlar

Kaynak raporun Ekim 2026 bilgi sınırları geçerlidir. Kayıp tahminleri farklı yöntemlere dayanır; sonraki dönüşler ve daha sonraki açık veya gizli mahkeme kararları bu özetle belirlenmez.

SRL Swiss, Myanmar Civilian Protection and Human Rights Situation Assessment, 10 October 2026, pp. 2–8.

Kaynak PDF